

Kunnskapsgrunnlag for tiltak for positiv sameksistens mellom havbruk og fiskeri

Ingebrigt Uglem (NINA), Bjørn Steinar Sæther (Nofima), Ørjan Karlsen (HI)

Sameksistens – havbruk og kystnære fiskerier

Havbruk og kystnære fiskerier er to viktige næringer som deler samme miljø og ressurser

Havbruk er størst og fiskeri minst, noe som preger forholdet mellom næringene

Flere utfordringer for positiv sameksistens mellom næringene

- Arealbruk
- Forurensning – gjødsling, bunnpåvirkning og matvaretrygghet
- Sykdomsspredning
- **Endringer i fordeling av villfisk i tid og rom (ProCoEx)**

ProCoEx - EVALUERING AV TILTAK FOR Å FREMME BÆREKRAFTIG SAMEKSISTENS MELLOM FISKERI OG HAVBRUK

Forprosjekt – ProCoEx I (2012-2013)

- Kunnskapsoppsummering, inkludert minispørreundersøkelse
- Kvalitetsanalyser av sei fra Hitra og omegn
- Test av metode for estimering av biomasse villfisk i forhold til oppdrettsanlegg i Øksfjord

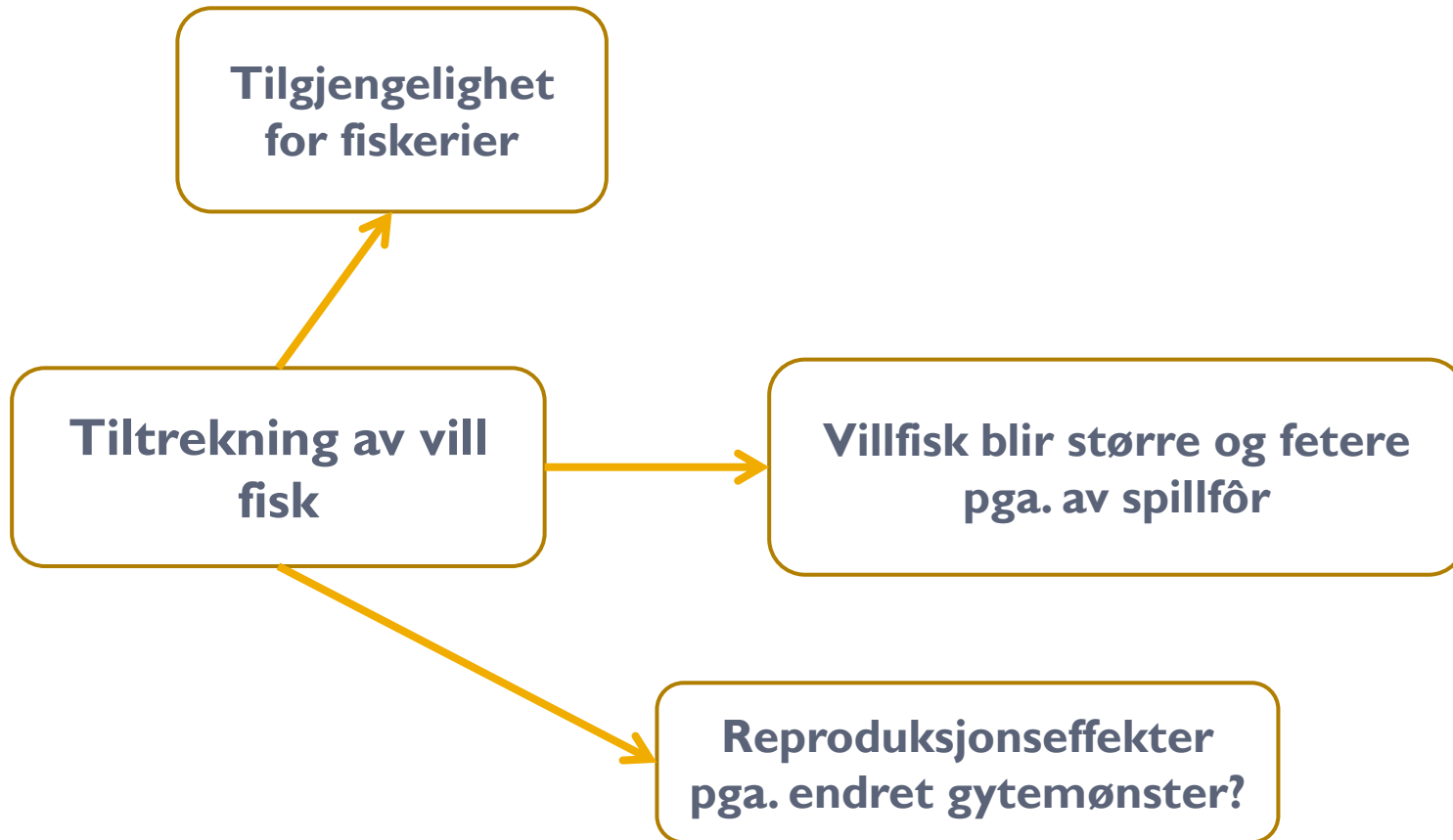
Hovedprosjekt: ProCoEx-II (2013-2016)

Det overordnede målet for ProCoEx II er å utvikle, evaluere og teste mulige tiltak for å fremme en bærekraftig sameksistens mellom fiskeri og havbruksnæringen, med fokus på effekter på reproduksjon og kvalitet på oppdrettsassosiert villfisk.

Endringer i fordeling av villfisk i tid og rom

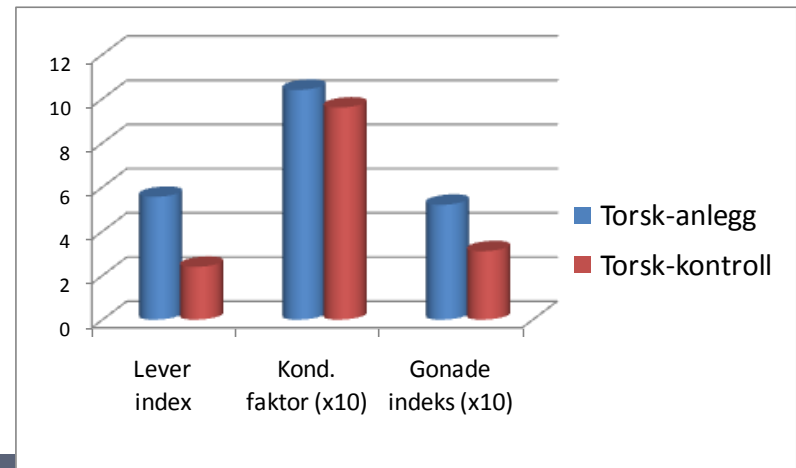
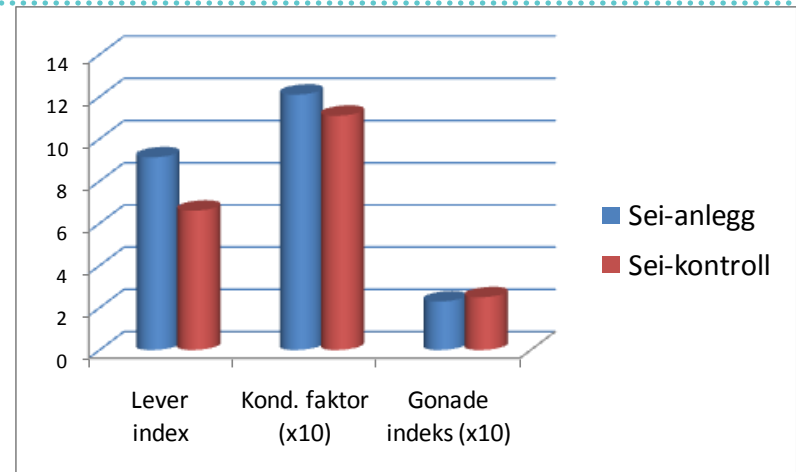
Tiltrekning av vill fisk

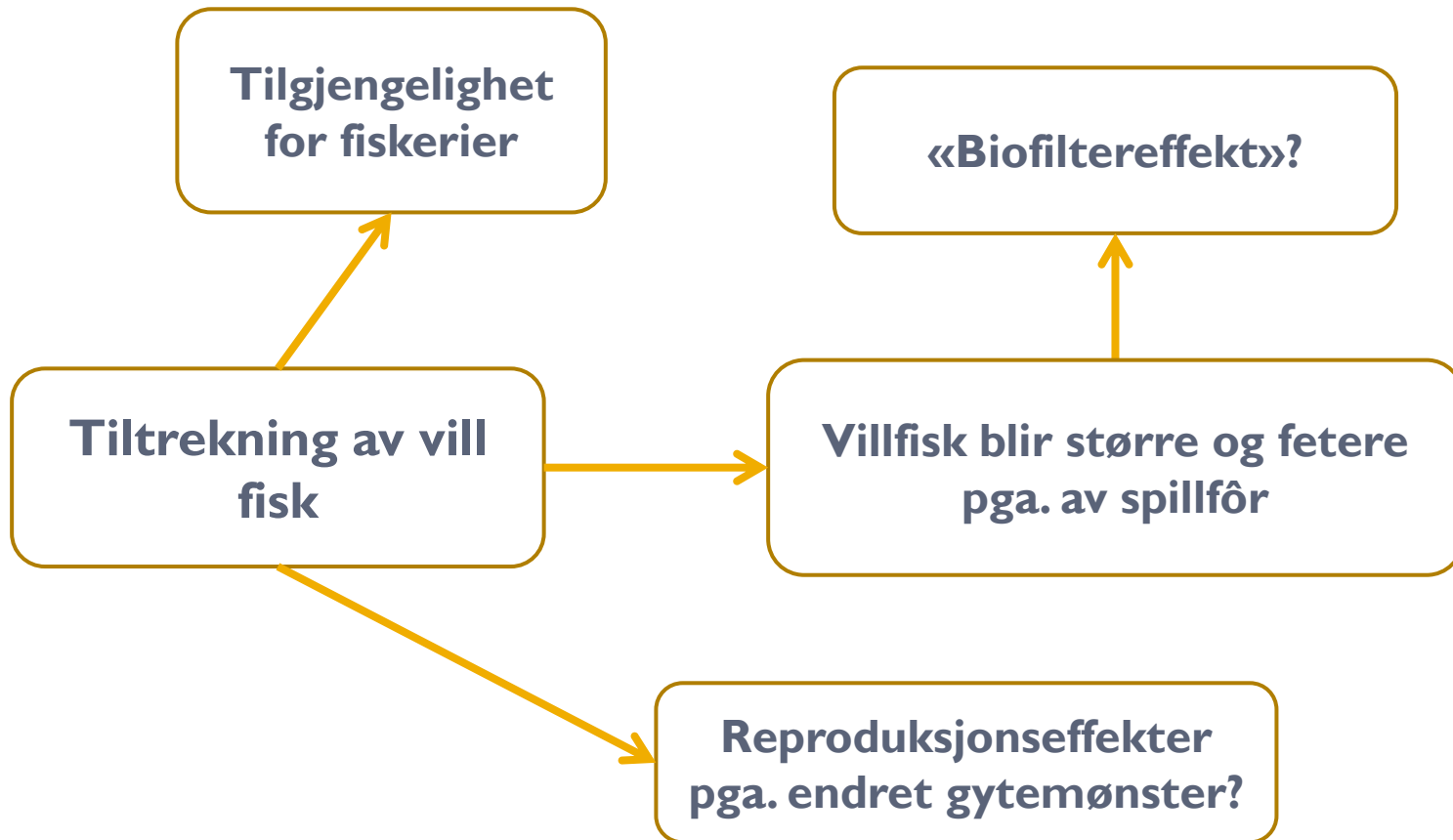
Tiltrekning øker øker vekst og kondisjon

- ▶ Sei: mellom 12 og 92 % av fisken med pellets
- ▶ Torsk: 11 – 32 %

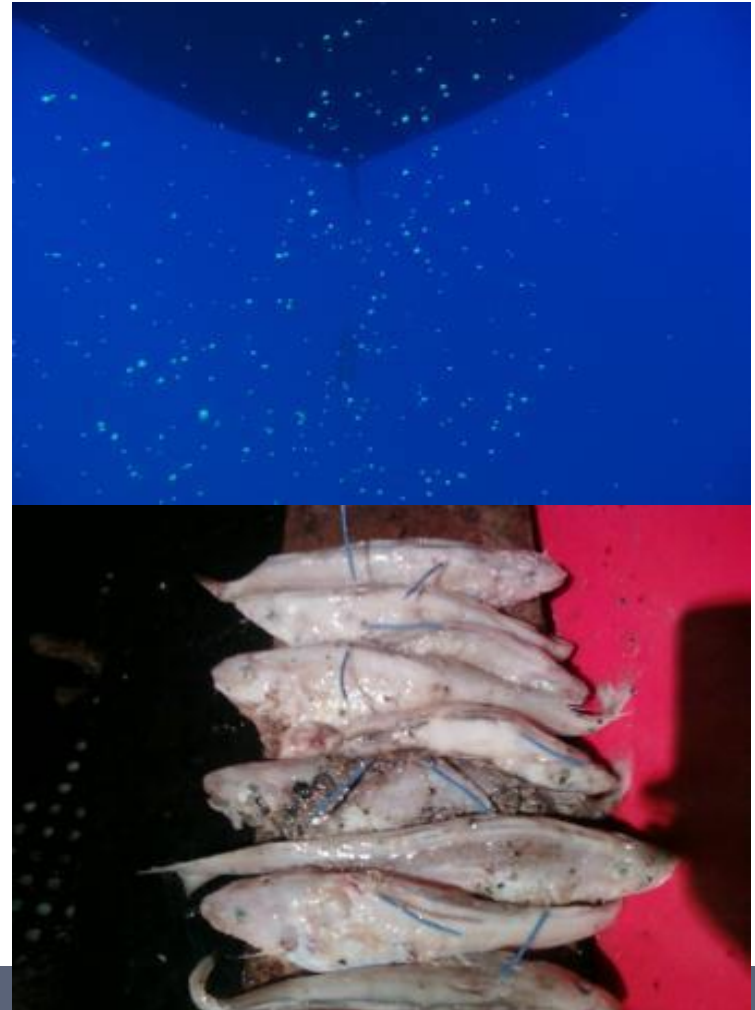

Tiltrekning av vill fisk

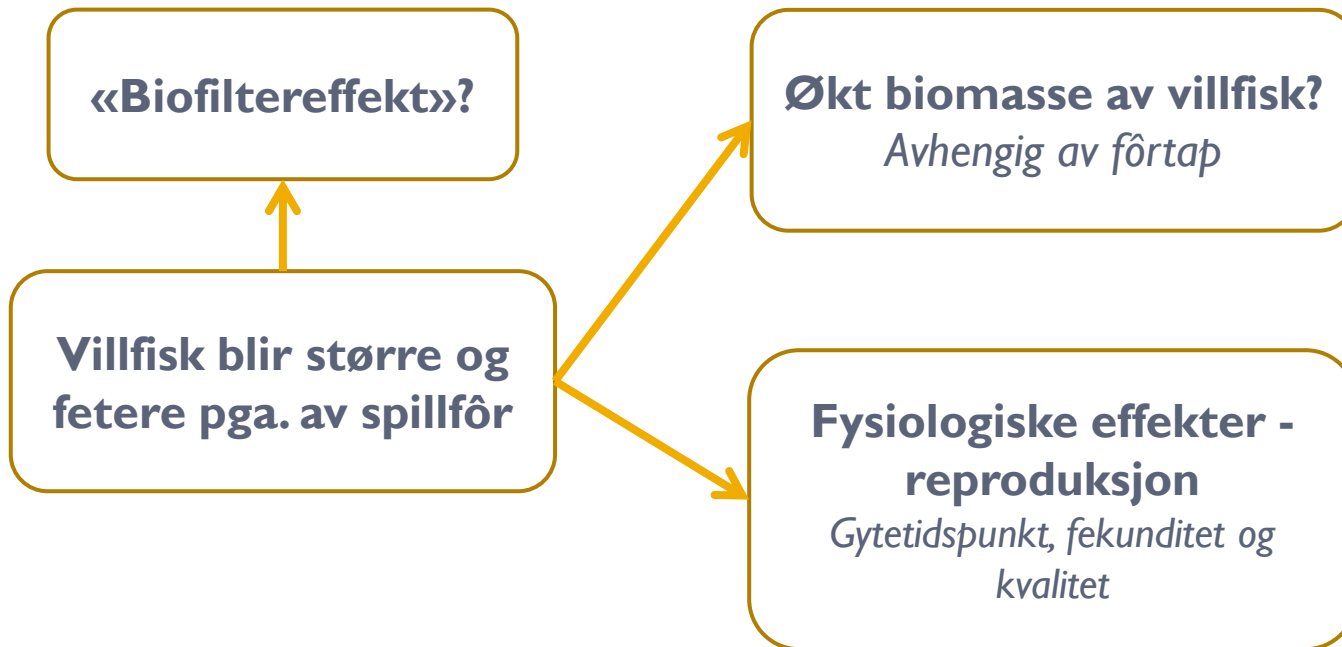
Tiltrukket fisk kan sammenlignes med biofilter

- ▶ Inntak av spillfôr før det når bunnen reduserer negative bentiske effekter
- ▶ Estimert at tiltrukket sei kan spise 1,4 % av totalt daglig fôrforbruk (Dempster et al. 2009)
- ▶ Større villfisk kan fange små rømt oppdrettsfisk

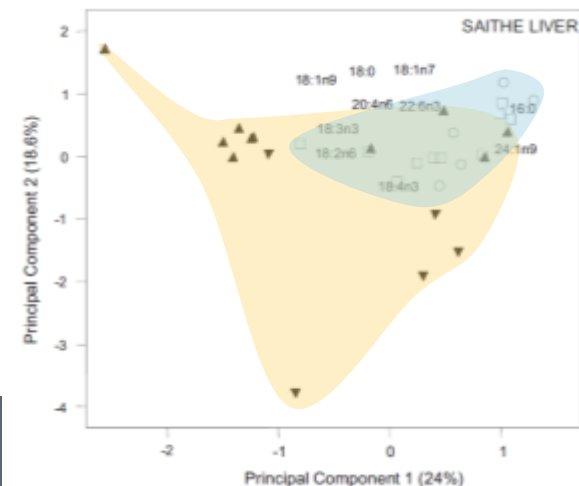
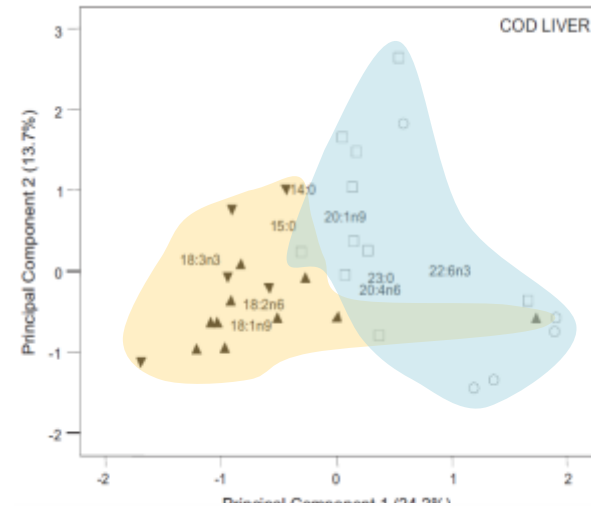

Villfisk blir større og fetere

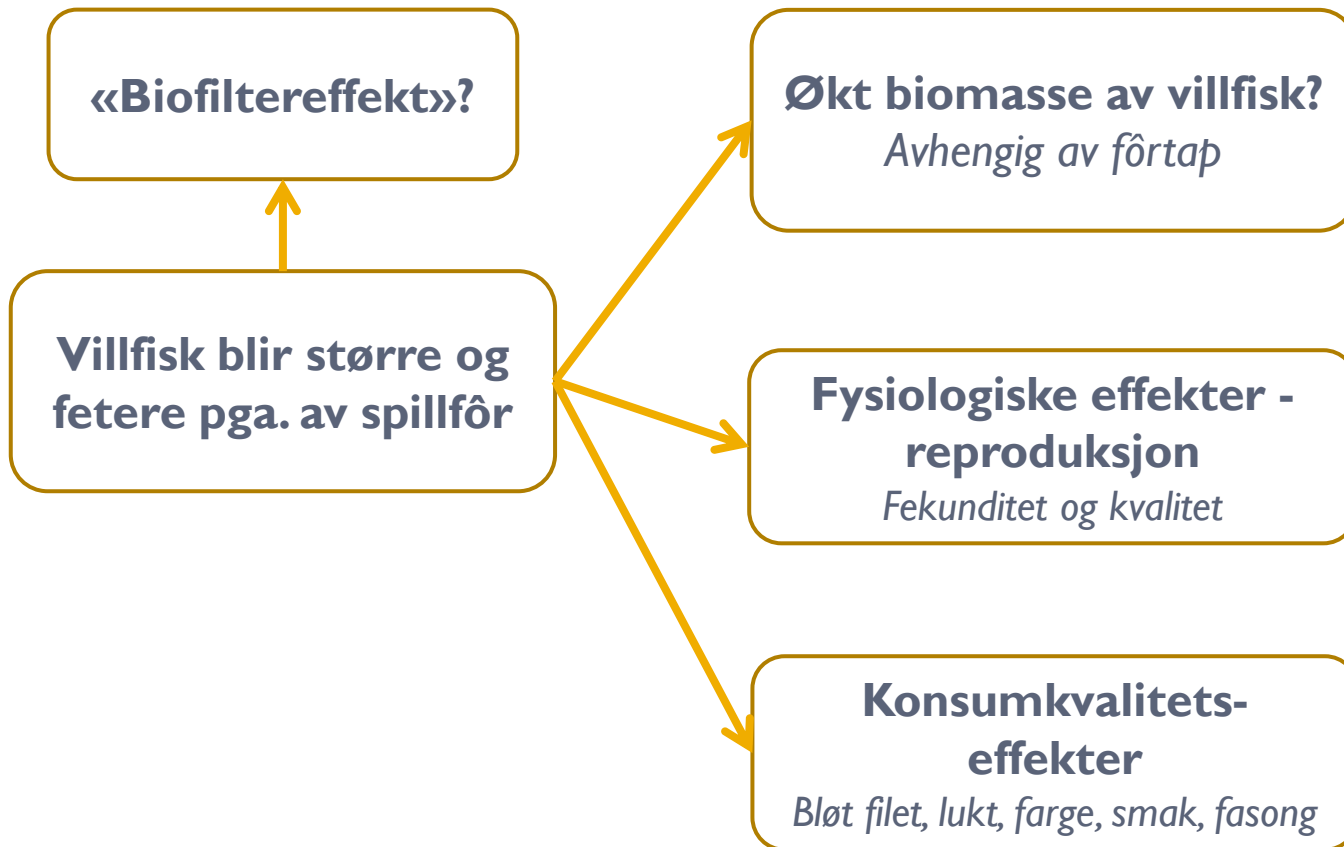

Fysiologiske effekter - reproduksjon

- ▶ Tiltrukket fisk blir fetere, og har høyere kondisjonsfaktor, leverindeks og gonadosomatisk indeks enn "kontrollfisk"
- ▶ Større energireserver og gonader kan reflektere økt fekunditet
- ▶ Men, fettsyre sammensetningen varierer mellom tiltrukket og kontrollfisk, noe som kan være en indikasjon på redusert eggkvalitet

Villfisk blir større og fetere

Konsumkvalitet – minispørreundersøkelse – ProCoEx-I

- 9 fiskemottak (Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag x2, Nordland x2, Troms)
- Valgt ut fiskemottak i områder med mye oppdrett og som tar i mot fisk fra «fjordfiskeflåten»

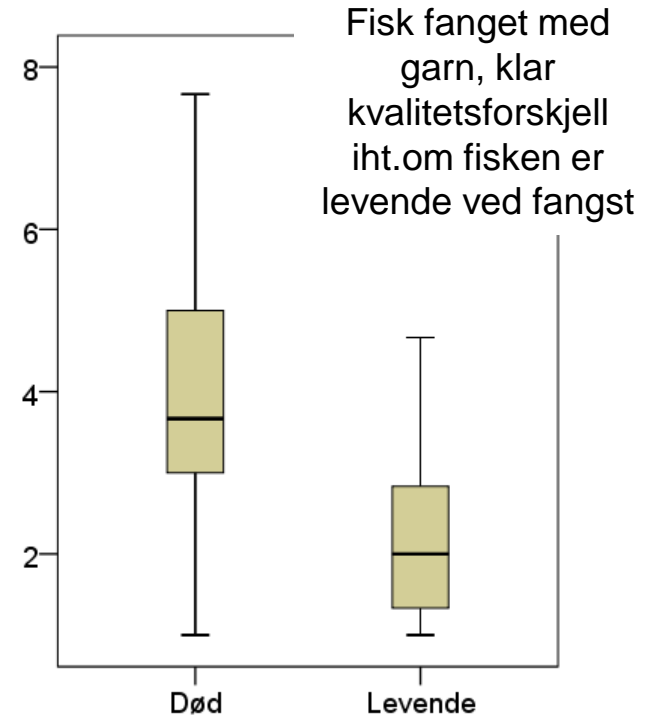
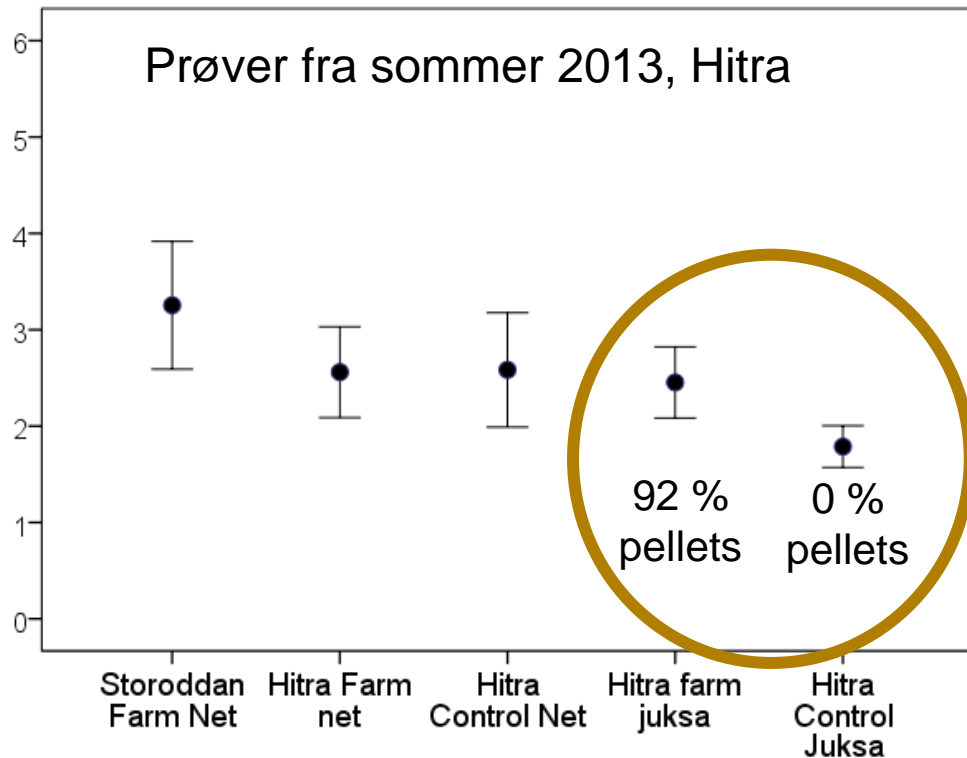
Konsumkvalitet - minispørreundersøkelse

- *Pelletssei oppfattes som et periodevis, men forholdsvis begrenset problem, siden den er bløt og løs i kjøttet.*
- *Problemet er blitt mindre i løpet av de siste årene blant annet fordi fiskerne unngår å fiske på steder der de får mye slik fisk fordi de ofte ikke får levert den uansett.*
- *Og det er fullt mulig å bruke slik fisk til noe dersom den tas på riktig tid og den prosesseres på riktig måte.*

Konsumkvalitet - filetindeks

Filet indeks (max = dårligst = 12)

Konsumkvalitet - smakstesting

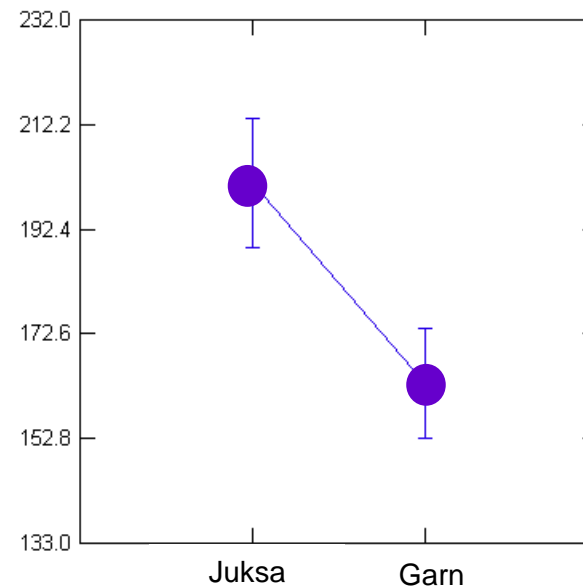
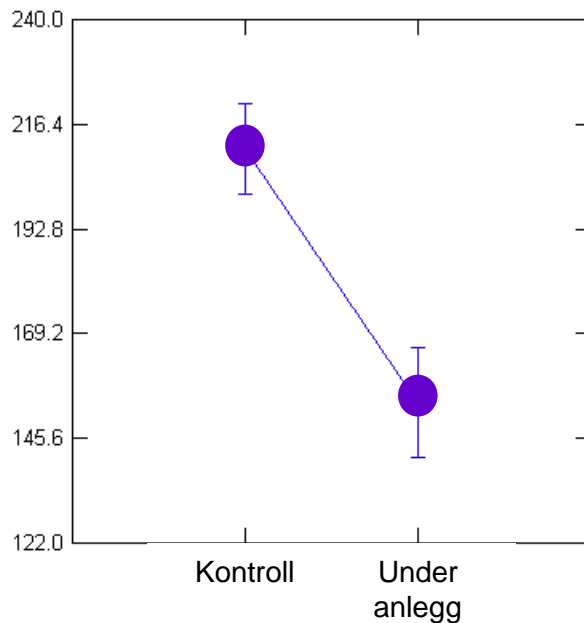
- Enkel forbrukertest (blindtest, pilot for senere tester)
- Kantina på NINA september 2013
- Meny: Seikaker med tradisjonelt tilbehør
- Ingen statistisk signifikant preferanse

	N	%
Pelletsei best	36	34,3
Kontroll best	42	40,0
Ingen forskjell	27	25,7

Konsumkvalitets – tekstur etter frysing

Tekstur - Hardhet på filet etter frysing i to måneder
Gruppeforskjeller i diett bekreftet via analyser av
metabolitter, isotoper og fettsyrer

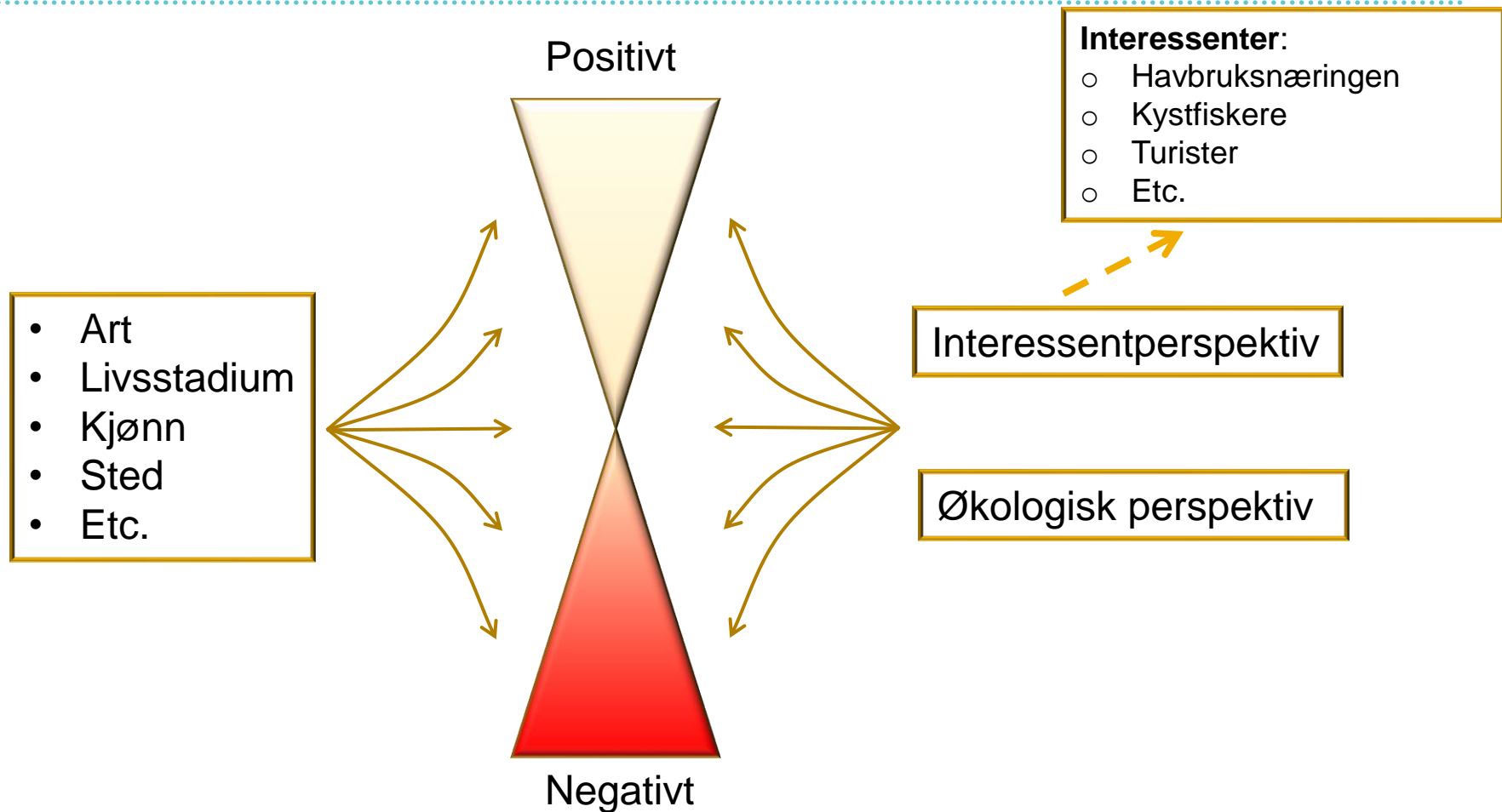

Havbruk vs fiskeri, fordeling av villfisk

Positiv eller negativ påvirkning/effekt?

Positiv sameksistens mellom havbruk og fiskeri, effekter på sei og seifiske

---

Tilpasset havbruk

- God kontroll på fôring for å begrense kvalitetsforringelse
- Avlusning og fiske koordineres - tilbakeholdelsestid

Tilpasset fiske

- Optimalisert fangst, behandling, prosessering og tilberedelse

Tilpasset forvaltning

- Begrenset dispensasjon fra fiskeforbud
- Fiskekvoter ved anlegg – for å hindre overfiske pga. enkel tilgang til fisk

Effekter av lakseoppdrett på kystnære fiskerier; fordeling av vill fisk i tid og rom

«Biofilter»?

Økt biomasse av villfisk?

Frastøtning av villfisk?

Tiltrekning av vill fisk

Villfisk blir større og fetere pga. av spillfôr

Konsumkvalitets-effekter
Bløt filet, lukt, farge, smak, fasong

Fysiologiske effekter - reproduksjon

Reproduksjonseff. pga. endret gytemønstre?

Kortsiktige og langsiktige effekter på fiskeri, både positive og negative?
Kommersielle og turistfiskerier

Endring av tilgjengelighet
Fiskeforbudssone – eller målrettet dispensasjonsfiske

Tilpasset havbruk
Regulert føring for å begrense kvalitetsforringelse, koordinering med avlusning

Tilpasset fiske
Optimalisert fangst, behandling, prosessering og tilberedelse

Tilpasset forvaltning
Dispensasjon fra forbud Fiskekvoter – for å hindre overfiske pga. enkel tilgang til fisk

Skyldes kvalitetsforskjellene at seien har spist pellets?

